

Przemówienie na otwarciu sesji naukowej w Kalwarii Zebrzydowskiej dnia 24 kwietnia 1995 r.

Dzisiejsza sesja, to jak gdyby trzecia stacja konwersatoryjnego pielgrzymowania, bo w ostatni czwartek odbyła się uroczystość promocyjna nowego periodyku „Peregrinus Cracoviensis”. W sobotę - na studenckiej sesji słyszeliśmy interesujące referaty i dysputy o pielgrzymowaniu, sanktuariach pielgrzymkowych i innych problemach geograficzno-historyczno-religijnych. I wreszcie dzisiaj Konwersatorium Pielgrzymkowe odbywa pielgrzymkę do wielkiego sanktuarium Polaków - w Kalwarii Zebrzydowskiej - aby na miejscu dokonać refleksji nad jego rolą wśród wielu innych miejsc, uświęconych szczególną Bożą obecnością i dlatego ściągających pielgrzymujący lud Boży.

Mówiąc, że Kalwaria Zebrzydowska, to miejsce uświęcone szczególną obecnością Bożą, przypomina mi się lansowana w 1990 roku na Międzynarodowym Kongresie Geograficznym w Waszyngtonie nowa, dziwna, niezwykle lakoniczna definicja geografii, a mianowicie, że jest to „*nauka, której przedmiotem badań są przestrzeń i miejsca*”. Bowiem przestrzeń planety, na której żyjemy, wypełniona niepoliczoną ilością zjawisk przyrodniczych i równie niepoliczoną ilością przejawów działalności człowieka, to po prostu ogromny w swej wielości i różnorodności zbiór miejsc.

Dzisiaj, tu - w Kalwarii Zebrzydowskiej uświadamiam sobie, że ta definicja ociera się o prawdę i wcale nie jest taka dziwna. Planeta Ziemia składa się z wielkiej liczby miejsc rozmaitych - bardzo zwykłych, ale też i miejsc niezwykłych, nadzwyczajnych. Jest bowiem na Ziemi wiele miejsc świętych - ziem, miast, gór, rzek i innych obiektów geograficznych, które dla całych pokoleń były i są celem pielgrzymowania, dochodzenia. A te szczególne, spośród naturalnych i antropogenicznych, miejsca - to sanktuaria.

Dlatego tematem dzisiejszej naszej sesji naukowej jest Kalwaria Zebrzydowska - bo miejsce to nadzwyczajne, święte, sanktuarium.

Posiada ono swój życiorys - genezę i historię, przeszłość czasem bardzo odległą, teraźniejszość i przyszłość. Sanktuarium bije rytmem wiary narodu, a czasami

wielu narodów. Sanktuaria są w pewnym sensie termometrem wiary człowieka wędrującego i ludu Bożego. Ale też - sanktuaria odgrywają istotne funkcje stymulujące kierunki rozwoju miasta, regionu, w którym wyrosły.

Są więc miejsca święte - sanktuaria szczególnymi miejscami i dlatego mogą być bardzo interesującymi obiektami badań naukowych.

Czym była Kalwaria, czym jest, czym może być w sieci polskich i europejskich ośrodków pielgrzymkowych w przyszłości? Czy jedynie zabytkowym i szacownym miejscem czy też coraz świętszym miejscem gdzie *homo viator* zatrzymuje się, by odnaleźć i uwielbić Boga? Co Sanktuarium Kalwaryjskie może dać dzisiejszemu pielgrzymowi? Co powinno mu dać? Jak powinno realizować podstawową swą funkcję - duchowego kształtowania człowieka dzisiaj, gdy świat oferuje tyle antypropozycji?

Referaty sesji powinny być okazją do refleksji nad tymi pytaniami i nad poszukiwaniem odpowiedzi na nie.

Opening Address for the Academic Conference, Kalwaria Zebrzydowska, 24th April, 1995

Today's Conference is as it were the third stop on our conversation road of pilgrimage. Last Thursday saw the promotion of the new periodical, 'Peregrinus Cracoviensis'. On Saturday, at the Students' Conference we heard some interesting papers and discussion about pilgrimages and their destinations, and about other related historical, geographical, and religious topics. Finally today's Seminar on Pilgrimage has come to a historic place of worship for the people of Poland, Kalwaria Zebrzydowska, and at this religious shrine ponders on its role among the many other places which God has chosen to honour with His special presence, thereby drawing the crowds of pilgrims to give manifest witness at these elect tabernacles.

Speaking of Kalwaria Zebrzydowska as a place especially blessed by the Divine Presence, I am reminded of a new laconic catchphrase definition of geography that was being promoted at the 1990 International Congress of Geography in Washington D.C.. Geography was 'a science in which the aim of research was the study of space and places'. For the space on and of the planet we inhabit is full of an infinite number of natural phenomena, and an equally boundless wealth of things testifying to the achievements of Man. Our world is simply a great, multifarious and profoundly diversified collection of places.

Today at Kalwaria Zebrzydowska I am coming to realise that this definition comes close to the truth and is not as strange as it might appear at first sight. The Planet Earth consists of a great number of very different places - some very ordinary, some most extraordinary indeed. Throughout the globe there are many holy places - on land and on water, holy cities and holy mountains, and numerous other geographical entities which for many generations have been endowed with the attributes of the sacred by the pilgrims making their way to them. The places which are so special, among all the others, natural and man-made, are the religious shrines.

That is why the subject chosen for this Academic Conference is the Shrine of Kalwaria Zebrzydowska: an extraordinary and a sacred place, a sanctuary.

A sanctuary has a life story of its own: its origins and its history, a past which may sometimes go back to an extremely distant antiquity, a present and a future. A sanctuary is full of the religious heartbeat of a people, and sometimes of many peoples. Sanctuaries are in a way a gauge of the faith of Man the Wanderer, of the faith of the people of God. Moreover sanctuaries exert a profound influence shaping the direction the development of the environment in which they are set will follow.

Thus sanctuaries are special abodes of the sacred and as such merit the serious attention of scholarly research.

What is the past of Kalwaria Zebrzydowska, what is its present-day status, what is its future potential in the network of Polish and European centres of pilgrimage? Is it merely a historic and revered place, or a more and more hallowed point of respite, where Man the Voyager may stop on his quest to rediscover and worship the Deity? What has the Shrine of Kalwaria to offer the modern pilgrim? What should it offer? How should it be achieving its fundamental objective, the spiritual consolidation of mankind today, when the world is full of so many other alternative adductions?

The papers to be presented in this Conference should provide an opportunity for reflection on these questions and for an endeavour to find answers to them.